

Załącznik do Uchwały Nr XXII-113/04
Rady Gminy Duszniki z dn. 23 czerwca 2004 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY DUSZNIKI

Duszniki 2004

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Gminy Duszniki na lata 2004 – 2006, a także wskazującym planowane działania w latach 2007 – 2015.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną gminy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.

Podstawą sporządzenia niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego jest opracowana w 2001 r. „Strategia rozwoju gminy Duszniki”, którą poprzedził proces konsultacji społecznych oraz będący konsekwencją „Strategii...” Wieloletni Plan Inwestycyjny.

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

1. ANALIZA

1.1. Położenie, powierzchnia, ludność.

Gmina Duszniki jest jedną z 8 gmin powiatu szamotulskiego i jedną z 226 gmin województwa wielkopolskiego. W obecnych granicach działa od 1 stycznia 1973 roku. Jest w skali województwa średniej wielkości gminą. Ma powierzchnię 15 628 ha (156,3 km²), co daje jej trzecie miejsce w powiecie szamotulskim i 60 miejsce w województwie wielkopolskim.

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) Duszniki leżą w prowincji *Niż Środkowo – Polski*, podprowincji *Pojezierze Południowo – Bałtyckie*, makroregionie *Pojezierze Wielkopolskie*, krainie *Pojezierze Poznańskie* (315.51). Fizyczno – geograficzną lokalizację gminy (na mapie wg J. Kondrackiego) przedstawia rys. 1.

Rys. 1. Rejony fizyczno – geograficzne Polski wg J. Kondrackiego

Z gminą Duszniki graniczą następujące gminy:

- od północy Szamotuły,
- od północnego – wschodu Kaźmierz,
- od wschodu Tarnowo Podgórne,
- od południa Buk i Opalenica,
- od południowego – zachodu Kuślin,
- od zachodu Lwówek,
- od północnego – zachodu Pniewy.

Duszniki leżą w centrum Wielkopolski, w odległości 40 km na zachód od Poznania i w odległości 120 km od granicy z Niemcami.

Rys. nr 2. Gmina Duszniki

Przez teren gminy przechodzi jeden z najważniejszych szlaków komunikacyjnych w Polsce: droga krajowa A2 Berlin – Warszawa – Moskwa.

Położenie geograficzne gminy, w aspekcie jej rozwoju gospodarczego, jest bardzo korzystne. Lokalizacja gminy umożliwia zróżnicowany rozwój działalności gospodarczej, a zwłaszcza w zakresie usług związanych z obsługą ruchu turystycznego na trasie A2.

Gmina ma korzystnie ukształtowaną sieć osadniczą. Na terenie gminy nie ma miast. Jest 20 wsi rozłożonych prawie równomiernie po całym terenie gminy. Miejscowość Duszniki, w której znajduje się siedziba Urzędu Gminy, położona jest w centralnym miejscu gminy.

Około 60 % mieszkańców gminy zamieszkuje w dużych wsiach (powyżej 500 mieszkańców), tj. w Dusznikach, Grzebienisku, Niewierzu, Podrzewiu i Sękowie.

Sieć osadniczą gminy charakteryzują tabela 1 i rysunek 3.

Rys. 3. Podział administracyjny woj. wielkopolskiego

Tabela 1. Sieć osadnicza w gminie Duszniki w latach 1999-2003

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców				
		1999	2000	2001	2002	2003
1	Brzoza	270	266	263	266	268
2	Ceradz Dolny	325	323	327	327	331
3	Chełminko	190	192	193	194	186
4	Duszniki	2 255	2 266	2 270	2 280	2 292
5	Grodziszczko	104	105	105	103	101
6	Grzebienisko	666	657	656	670	683
7	Kunowo	184	186	186	181	183
8	Mieścinka	134	131	133	134	142
9	Młynkowo	149	144	149	156	161
10	Niewierz	513	513	514	504	513
11	Podrzewie	895	898	875	860	854
12	Sarbia	221	222	220	225	225
13	Sędzinko	249	246	253	246	247
14	Sędziny	456	457	460	468	464
15	Sękowo	533	532	533	526	524
16	Wierzeja	201	207	206	201	196
17	Wilkowo	226	231	227	222	217
18	Wilczyna	356	357	360	359	366
19	Zakrzewko	93	93	93	87	88
20	Zalesie	79	78	79	79	78
	RAZEM	8 108	8 104	8 102	8 088	8 119

Źródło: dane Urzędu Gminy Duszniki.

1.2. Środowisko przyrodnicze.

Gmina Duszniki leży na falistej równinie moreny dennej, urozmaiconej wzniesieniami polodowcowymi. W jej równinnym krajobrazie dominują położone wokół wiosek pola uprawne i łąki.

Klimat na terenie gminy jest typowy dla Pojezierza Poznańskiego. Jego cechą szczególną jest wzajemne oddziaływanie powietrza morskiego i kontynentalnego, co powoduje dużą zmienność stanów pogody. Niekorzystną cechą klimatu jest niski poziom opadów atmosferycznych, powodujący długotrwałe susze. Roczna suma

opadów atmosferycznych (obliczona na podstawie wieloletnich obserwacji) wynosi 520 mm. W roku 2000 było tylko 485 mm opadów atmosferycznych.

Dla zobrazowania cech klimatycznych tego terenu na tle różnych rejonów województwa wielkopolskiego w tabeli nr 2 przedstawiono dane charakteryzujące klimat w Pile, Poznaniu, Kole, Lesznie i Kaliszu.

Tabela nr 2 Średnie wieloletnie cechy klimatu w Wielkopolsce.

Miasta	Średnie temperatury powietrza (°C)	Względna wilgotność powietrza (%)	Zachmurzenie nieba (%)	Suma opadów rocznie (mm)	Średnia prędkość wiatru (m/s)
Piła	7,6	81	56	546	3,4
Poznań	8,0	78	65	528	4,0
Koło	7,9	80	64	538	2,9
Leszno	8,1	81	67	539	3,4
Kalisz	7,8	81	65	517	2,9

Zródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w latach 1997 – 1998, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Poznań 1999r.

Większość obszaru gminy zajmują tereny rolnicze, które stanowią prawie 85 % powierzchni ogólnej gminy. Na 1 mieszkańca gminy przypada 1,63 ha użytków rolnych (w powiecie szamotulskim 0,78 ha, w województwie wielkopolskim 0,56 ha). Wskazuje to na wybitnie rolniczy charakter gminy.

Gmina cechuje się bardzo niską lesistością terenu, gdyż lasy zajmują tylko 6,3 % powierzchni ogólnej gminy. Także wody zajmują bardzo mały obszar, tj. około 1,2 % powierzchni ogólnej gminy.

Teren gminy Duszniki należy do zlewni rzeki Obry. Przez gminę płyną rzeki: Mogilnica Górna (38 km), Mogilnica Wschodnia (31 km), Mogilnica Mała (9 km). Są tutaj dwa małe, płytkie jeziora: Wilczyńskie (8,5 ha) i Niewierskie (3,5 ha).

Środowisko przyrodnicze cechuje się stosunkowo dużą bioróżnorodnością. Wśród pól uprawnych i łąk znajdują się zadrzewienia.

Zbiorowisko leśne stanowią zespoły borowe (bory mieszane świeże z przewagą sosny) oraz zespoły dąbrów (lasy świeże) – dęby z nieznaczną domieszką sosny i brzozy. Podszycie średnie tworzą krzewy leszczyny i jarzębiny. Runo jest bogate,

trawiasto – krzewinkowe. Bory występują w części południowo – zachodniej gminy, wzdłuż Mogilnicy.

Jest tutaj także bogata fauna. Ptaki występują w środowiskach wodno – błotnych i leśnych. Istnieją trzy miejsca gniazdowania gatunków chronionych: jedno bociana czarnego i dwa żurawia w rejonie torfowisk Niewierza i Wilczyny oraz w zabagnionych fragmentach śródleśnych uroczysk.

W lesie w zlewni Mogilnicy Wschodniej położony jest rezerwat leśny „Duszniczki” o powierzchni 0,77 ha, obejmujący chronione modrzewie (utworzony w 1958 r.).

W wielu miejscowościach znajdują się parki dworskie, a mianowicie:

- park dworski w Sarbi (6,75 ha),
- park dworski w Dusznikach (3,14 ha),
- park dworski w Niewierzu (2,80 ha),
- park dworski w Podrzewiu (1,75 ha),
- park dworski w Wilczynie (1,00 ha),
- park dworski w Ceradzu Dolnym (9,28 ha),
- park dworski w Brzozie (4,07 ha),
- park dworski w Sękowie (3,36 ha),
- park dworski w Sędzinach (2,95 ha).

Brak dużych zakładów przemysłowych i prawidłowa agrotechnika stosowana przez ogół rolników oraz dobrze zorganizowana gospodarka odpadami sprawiają, że środowisko naturalne jest stosunkowo dobrze zachowane.

1.3. Turystyka.

Najbardziej atrakcyjnym turystycznie terenem gminy jest dolina rzeki Mogilnicy Wschodniej wraz z przylegającym lasem. Stanowi ona teren cenny krajobrazowo i przyrodniczo, mający szansę stać się podstawą do rozwoju agroturystyki. Na obszarze tym występują siedliska rzadkich gatunków, np. bociana czarnego i żurawia.

Na terenie gminy znajdują się dwa hotele o wysokim standardzie: Hotel A2 i Pałac Podrzewie. Przez gminę przebiega znakowany szlak turystyczny – zielony – Bytyń – Duszniki (13,8 km), a w ostatnich latach utworzono ścieżkę edukacyjno-przyrodniczą (6 km), prowadzącą do rezerwatu modrzewia polskiego „Duszniczki”, oraz wyznaczono oznakowane szlaki rowerowe po terenie gminy.

Ważniejsze punkty agroturystyczne na terenie gminy to:

- stadnina koni R. Roszkiewicza w Kunowie,
- gospodarstwo agroturystyczne „U kasztanka” w Wierzei – 15 miejsc noclegowych, pole namiotowe, możliwość uprawiania turystyki rowerowej, konnej i pieszej,
- kwatery w Sędzinku – 10 miejsc.

1.4..Zagospodarowanie przestrzenne.

Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie miejscowości gminy wyposażone są w sieć wodociągową o łącznej długości 249,6 km. Woda produkowana jest przez stacje uzdatniania wody w Dusznikach, Kunowie i Sarbii bazujące na ujęciach głębinowych. W latach 2001-2003 przeprowadzono gruntowną modernizację wszystkich stacji wodociągowych, dzięki czemu jakość wody w pełni odpowiada obowiązującym normom. Łączna wydajność średniodobowa wszystkich stacji wynosi 3 044 m³/d, co pozwala pokryć aktualne zapotrzebowanie na wodę z dużą rezerwą na perspektywiczne potrzeby.

Aktualnie powinny być kontynuowane prace nad integracją systemów wodociągowych – zamknięcie pierścienia zasilania w Sękowie oraz włączenie wsi Podrzewie do wodociągu dusznickiego.

Podstawowe dane o stacjach wodociągowych:

Opis	SUW Duszniki	SUW Kunowo	SUW Sarbia
Wydajność średniodobowa (m ³ /d)	884	700	1 460
Miejscowości zaopatrywane w wodę	Duszniki Chełminko Niewierz Zakrzewko	Kunowo Mieściska Młynkowo Sękowo Niewierz	Brzoza Ceradz Dolny Grodziszczko Grzebienisko Sarbja Sędzinko Sędziny Wilkowo Wierzeja
Ilość ujęć głębinowych	2	2	2
Pojemność zbiorników retencyjno-wyrównawczych (m ³)	75	200	200
Rok modernizacji	2001	2003	2003

Kanalizacja sanitarna i oczyszczalnie ścieków

Na terenie istnieją 3 oczyszczalnie ścieków mechaniczno-biologiczne typu Bioblok, pozwalające na oczyszczenie wszystkich ścieków bytowo-gospodarczych powstających na terenie gminy. Są to:

- oczyszczalnia w Podrzewiu – przepustowość 200 m³/d, ok. 50 % obciążenia,
- oczyszczalnia w Grzebienisku - przepustowość 180 m³/d, ok. 50 % obciążenia,
- oczyszczalnia w Dusznikach – przepustowość 500 m³/d, 22 % obciążenia.

W kanalizację wyposażona jest w całości wieś Podrzewie, częściowo Grzebienisko. Obecnie trwa rozruch pierwszego z czterech etapów kanalizacji podciśnieniowej w Dusznikach. Łączna długość kanalizacji wynosi 19,4 km obejmując zaledwie 17 % mieszkańców Gminy, co oznacza, że potrzeby w tym zakresie są nadal ogromne. W najbliższych latach należy się więc skupić na kompleksowym uregulowaniu gospodarki ściekowej we wsi Duszniki, a następnie w pozostałych miejscowościach.

Sieć gazowa

Sieć gazowa w gminie pozwala na zaopatrywanie w gaz następujących miejscowości: Duszniki, Wilczyna, Sękowo, Podrzewie i Ceradz Dolny. Łączna długość sieci wynosi 51 km i dociera do 572 budynków.

Obecnie trwają prace projektowe nad doprowadzeniem sieci gazowej do Sędzinka i Sędzin.

Gospodarka odpadami komunalnymi

Odpady komunalne gromadzone są na gminnym składowisku odpadów komunalnych w Grzebienisku. Składowisko to spełnia wszystkie wymogi formalno – prawne. Pojemność składowiska wynosi 50 000 m³. Kwatera nr 1 istnieje od 1992 r., a przewidywany czas jej zamknięcia to 2015 r. Wszystkie gospodarstwa i przedsiębiorstwa objęte są programem selektywnej zbiórki odpadów, czemu służą ogólnodostępne pojemniki na szkło i plastik ustawione w każdej wsi. Zbiórką i wywozem odpadów komunalnych oraz eksploatacją składowiska odpadów zajmuje się Komunalny Zakład Budżetowy w Dusznikach, natomiast odpady segregowane do recyklingu odbierają wyspecjalizowane firmy.

Regularnie w placówkach oświatowych prowadzone są akcje edukacyjne i zbiórki odpadów (puszki aluminiowe, baterie).

Należy dążyć do dalszego upowszechniania selektywnej zbiórki odpadów w celu przedłużenia żywotności składowiska.

Drogi

Przez obszar gminy przechodzą drogi:

- nr E30 – krajowa Berlin – Warszawa 6,3 km,
- nr 306 – wojewódzka Szamotuły – Buk 23 km,
- drogi powiatowe łączące wszystkie miejscowości o łącznej długości 76,9 km,
- drogi gminne o długości 45,2 km.

Na terenie gminy nie ma linii kolejowej, a najbliższymi stacjami kolejowymi są stacje w Buku i Opalenicy. Przez południową część gminy przebiegać będzie autostrada A2. Najbliższym zjazdem z A2 będzie Buk – 12 km od granicy gminy. W pobliżu miejscowości Sędziny planowane są miejsca obsługi podróżnych – użytkowników autostrady.

Elektroenergetyka

Wszystkie jednostki osadnicze zaopatrzone są w sieć elektryczną, jednak wszystkie linie lokalne sieci 15KV wymagają modernizacji.

Tereny pod inwestycje

Na obszarze gminy zostały wydzielone nowe tereny pod inwestycje gospodarcze. W Sękowie wydzielono tereny o powierzchni 50 ha przy drodze krajowej E30, uzbrojone w sieć wodociągową, gazową, elektryczną i telefoniczną. Grunty w Podrzewiu przy drodze E30 uzbrojone w sieć wodociągową, elektryczną, kanalizacyjną i telefoniczną posiadają godło „Certyfikowanej lokalizacji inwestycji”. W Sędzinach są tereny (150 ha) po obu stronach przyszłej autostrady A2, w sąsiedztwie miejsca obsługi podróżnych, 6 km od węzła Buk na A2.

1.5 Gospodarka

Gmina Duszniki jest gminą typowo rolniczą. Dobrze rozwinięta jest tu działalność gospodarcza ukierunkowana na obsługę rolnictwa i ludności. Działają tutaj drobne zakłady branży metalowej i drzewnej oraz liczne warsztaty rzemieślnicze. Jest 125 sklepów i placówek gastronomicznych.

W 2002 r. w systemie REGON było zarejestrowanych 519 jednostek gospodarczych. Strukturę tych jednostek w latach 1998-2002 przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze KRUPGN – REGON w latach 1998-2002

Wyszczególnienie	Liczba w poszczególnych latach				
	1998	1999	2000	2001	2002
Ogółem	355	390	434	487	519
Sektor publiczny	20	21	19	19	19
Sektor prywatny w tym:	333	369	415	468	500
Zakłady osób fizycznych	286	322	358	397	425
Spółki cywilne	brak danych	29	32	34	33
Spółki prawa handlowego	7	6	7	9	11
Spółdzielnie	6	6	6	6	6

Źródło: Ważniejsze dane o powiatach i gminach województwa wielkopolskiego.

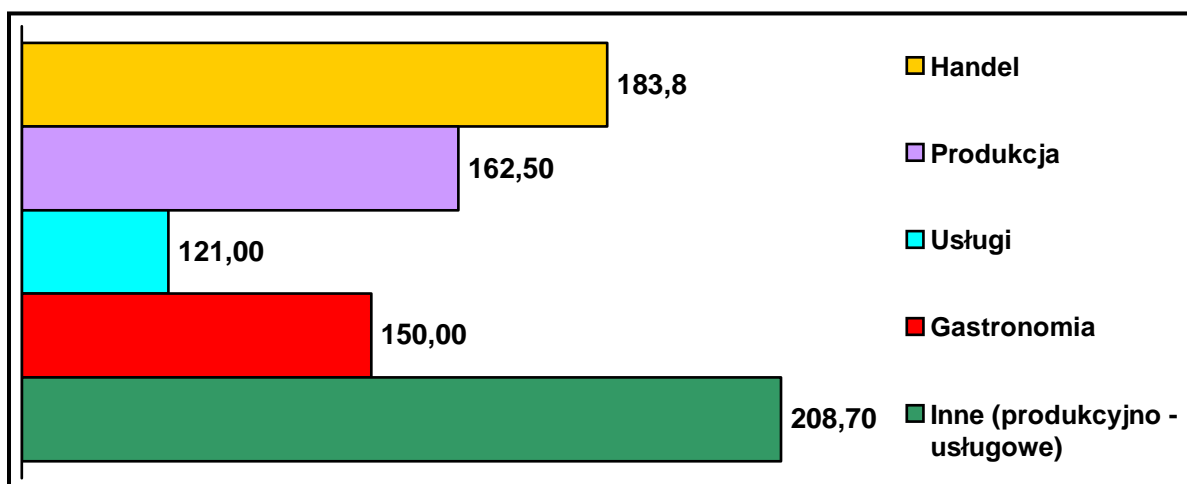
Roczniki 1998-2000 r. US Poznań.

W 2003 r. w Urzędzie Gminy zarejestrowanych było 376 jednostek gospodarczych osób fizycznych. Liczbę podmiotów gospodarczych w podziale na sektory gospodarki w latach 1994 – 1999 przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Podmioty gospodarcze osób fizycznych w gminie Duszniki

Rodzaj podmiotów gospodarczych	Lata						Przyrost w 1999 r. 1994 = 100 %
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	
Handel	68	92	115	121	125	125	183,8
Produkcja	32	38	43	45	51	52	162,5
Usługi	81	82	91	92	98	98	121,0
Gastronomia	4	4	6	6	6	6	150,0
Inne (produkcyjno – usługowe)	23	36	43	46	48	48	208,7
RAZEM	238	252	298	310	328	329	128,2

Źródło: dane Urzędu Gminy Duszniki.

Przyrost ilości podmiotów gospodarczych w gminie Duszynki w latach 1994 - 1999 r. w %.

Największymi zakładami na terenie gminy są: Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Wilczyna, Bank Spółdzielczy Duszynki, Instytut Zootechniki Oddział Badawczy Drobiarstwo - Ferma Hodowli Kur Nieśnych Duszynki, PPHU ARDREW. Wykaz największych zakładów przedstawia tabela 5.

Tabela 5.. Największe podmioty gospodarcze w gminie Duszynki

Nazwa zakładu	Przedmiot działalności
<i>Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Wilczyna</i>	<i>produkcja rolnicza, przetwórstwo mięsa</i>
<i>Bank Spółdzielczy Duszynki</i>	<i>obsługa finansowa</i>
<i>Gminna Spółdzielnia „SCh” Duszynki</i>	<i>handel artykułami spożywczymi, przemysłowymi, budowlanymi, piekarnia</i>
<i>PPHU ARDREW Duszynki</i>	<i>stolarstwo, wyroby drewniane</i>
<i>Ferma Hodowli Kur Nieśnych IZ Duszynki – Oddział Badawczy Drobiarstwo</i>	<i>hodowla piskląt, produkcja jaj i drobiu</i>
<i>DEKSTER Sp. z o.o. Duszynki</i>	<i>produkcja kontenerów</i>
<i>Restauracja, Stacja Paliw A2</i>	<i>gastronomia, handel</i>

<i>Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Wachowiak” Niewierz</i>	<i>skup surowców wtórnych, skup i ubój zwierząt, skup zbóż</i>
<i>Spółdzielnia Produkcji Rolnej, Handlu i Usług Sarbia</i>	<i>produkcja rolnicza, handel i usługi rolnicze</i>
<i>Spółdzielnia Kótek Rolniczych Duszniki</i>	<i>usługi rolnicze, handel i produkcja rolnicza</i>
<i>POLSKIE SANO Sękowo</i>	<i>produkcja pasz i koncentratów</i>
<i>„STASZAK” s.c. Duszniki</i>	<i>handel i naprawa samochodów</i>
<i>Hurtownia EUROCASH Irena Waclaw - Sękowo</i>	<i>handel artykułami spożywczymi i chemicznymi</i>
<i>Spółdzielnia Produkcji Rolnej Duszniki</i>	<i>produkcja rolnicza</i>
<i>CARUM Sp. z o.o.</i>	<i>producent chemii gospodarczej</i>
<i>PPUH HOLKA</i>	<i>producent kostki brukowej i wyrobów betonowych</i>

Źródło: dane Urzędu Gminy Duszniki.

1. 6. Rolnictwo

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Produkcja rolnicza jest podstawowym działem gospodarki w gminie Duszniki. Użytki rolne zajmują 13 219 ha, tj. 84,57% powierzchni ogólnej gminy. Na jednego mieszkańca gminy przypada średnio 1,64 ha użytków rolnych (powiat szamotulski 0,78 ha, województwo wielkopolskie 0,56 ha).

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniona przez Instytut Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (w skali 100 punktowej) ma wartość 67,9 pkt. (powiat szamotulski 71,2 pkt., województwo wielkopolskie 63 pkt.) i oznacza średnio korzystne warunki przyrodnicze do produkcji rolniczej.

Grunty orne klas marginalnych – niskourodzajnych (V i VI klasa) stanowią w gminie 30 % powierzchni ogółu gruntów rolnych (powiat szamotulski 28 %, województwo wielkopolskie 40 %).

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych

Według danych powszechnego spisu rolnego (2002 r.) w gminie jest 942 gospodarstw zajmujących łącznie 13 941 ha. Indywidualnych gospodarstw rolnych o powierzchni powyżej 1 ha jest 743. Indywidualne gospodarstwa rolne o powierzchni użytków rolnych do 10 ha w liczbie 543 gospodarstw (57,6 % ogółu gospodarstw) zajmują powierzchnię 1 504,7 ha (11,4 % powierzchni użytków rolnych gminy). Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych wynosi 11,7 ha (powiat szamotulski 11,7 ha, województwo wielkopolskie 9,4).

Tabela 6. Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa		Powierzchnia użytków rolnych ha
	liczba	(%)	
Ogółem	937	100,00	10 962,3
do 1 ha	194	20,70	100,2
1-5	220	23,48	530,1
5-10	129	13,77	1 003,8
10-15	149	15,90	1 907,0
pow. 15 ha	245	26,15	7 421,3

Źródło: Powszechny spis rolny 2002 r.

Na terenie gminy gospodarują następujące wielobranżowe gospodarstwa rolne:

- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy Wilczyna,
- Spółdzielnia Produkcji Rolnej Duszniki,
- Spółdzielnia Produkcji Rolnej, Handlu i Usług Sarbia.

Produkcja w indywidualnych gospodarstwach rolnych powszechnie ma charakter wielokierunkowy. Tylko nieliczna grupa gospodarstw specjalizuje się w wybranym kierunku produkcji rolnej

W produkcji roślinnej dominują zboża, które zajmują prawie 85 % powierzchni ogółu upraw. Produkcja roślinna cechuje się dominacją roślin mało pracochłonnych. Chów trzody chlewnej odbywa się w 58,9 % indywidualnych gospodarstwach rolnych, a chów bydła w 26,3 % tych gospodarstw. Potencjał produkcji roślinnej w indywidualnych gospodarstwach rolnych obrazuje tabela 7.

Tabela 7. Powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów

w indywidualnych gospodarstwach rolnych w gminie Duszniki w 2002 r.

Uprawy	Powierzchnia upraw w ha	w odsetkach
Ogólna powierzchnia zasiewów	9 598,1	100,0
Zboża ogółem	8 258,5	86,0
Strączkowe jadalne	8,1	0,1
Ziemniaki	170,0	1,8
Buraki cukrowe	435,7	4,5
Rzepak i rzepik	439,0	4,6
Pozostałe	286,8	3,0

Źródło: Powszechny spis rolny 2002 r.

Stan zwierząt gospodarskich przedstawia tabela 8.

Tabela 8. Zwierzęta gospodarskie w gminie Duszniki wg stanu 2002 r.

Wyszczególnienie	Liczba zwierząt
<i>Bydło ogółem</i>	2 809
<i>w tym krowy</i>	934
<i>Trzoda chlewna ogółem</i>	53 906
<i>Owce ogółem</i>	4
<i>Konie</i>	104
<i>Kozy</i>	81
<i>Króliki</i>	282
<i>Drób ogółem</i>	103 742

Źródło: Powszechny Spisu Rolny 2002 r.

Na terenie gminy znajduje się ferma drobiu „Ferma Hodowli Kur Nieśnych Instytut Zootechniki”, zaopatrująca w materiał hodowlany producentów z terenu Wielkopolski.

Produkcja roślinna sprzedawana jest głównie w formie surowca do zakładów poza terenem gminy. Zboża odstawiane są przede wszystkim do zakładów zbożowych w Szamotułach, buraki cukrowe do Cukrowni w Opalenicy, rzepak do Zakładów w Szamotułach. Skup mleka prowadzi głównie Spółdzielnia Mleczarska w Kaźmierzu.

Ludność zamieszkała w gospodarstwach rolnych

Liczba ludności zamieszkałej w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego wynosiła w 2002 r. 4 000 osób (2 035 mężczyzn, 1 965 kobiet), co stanowiło prawie połowę mieszkańców gminy. Strukturę wiekową mieszkańców gospodarstw rolnych przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Struktura wiekowa mieszkańców gospodarstw rolnych.

Wiek	Liczba mieszkańców
0-14 lat	808
15-19	397
20-29	631
30-39	485
40-49	611
50-59	426
60-64	135
pow. 65 lat	507
Ogółem	4 000
Mężczyźni	2 035
Kobiety	1 965

Dane: Powszechny Spis Rolny 2002 r.

1.6. Sfera społeczna

Demografia.

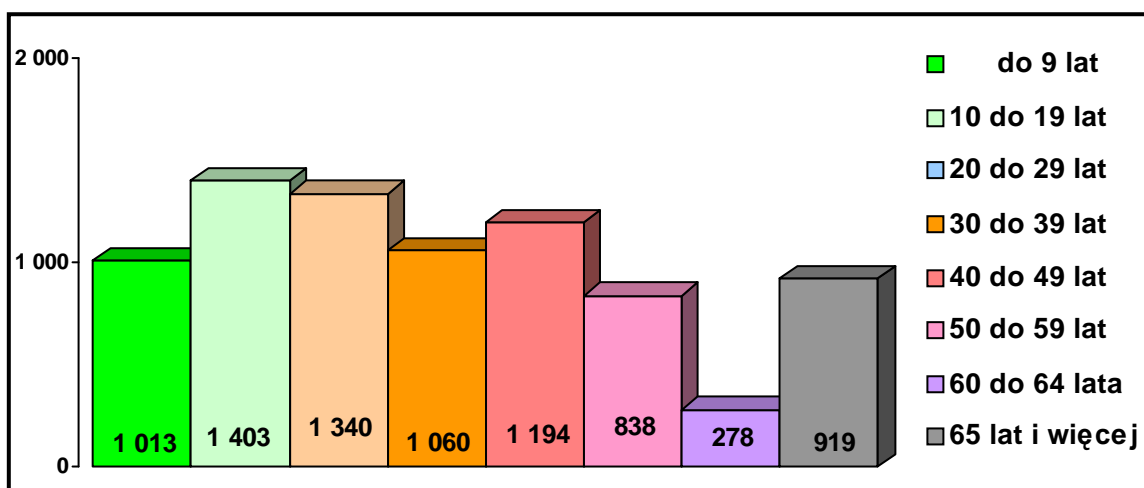
Struktura wiekowa i struktura płci

Populacja ludności w ostatnich kilku latach utrzymuje się na tym samym poziomie. Według danych z narodowego spisu powszechnego w 2002 r. populacja ludności gminy Duszniki liczyła 8 045 osób, w tym 4 034 kobiety i 4 011 mężczyzn.

Tabela 10. Ludność gminy Duszniki wg grup wiekowych w 2002 r.

Wiek (lat)	Ludność ogółem	
	osób	%
do 9	1 013	12,58
10 – 19	1 403	17,44
20 – 29	1 340	16,66
30 – 39	1 060	13,18
40 – 49	1 194	14,84
50 – 59	838	10,42
60 – 64	278	3,46
65 i więcej	919	11,42
RAZEM	8 045	100,00

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002 r.

Ludność według grup wiekowych w gminie Duszyni, stan 2002 r. (osób)

Pod względem liczby ludności gmina Duszyni zajmuje 4 miejsce w powiecie szamotulskim i 101 miejsce w województwie wielkopolskim. Gęstość zaludnienia – liczba mieszkańców na 1 km² wynosi 51 osób (powiat szamotulski 76 osoby, województwo wielkopolskie 112 osób).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 64 osoby (powiat szamotulski 67 osób, województwo wielkopolskie 65 osób). Stan ludności w podziale na tzw. ekonomiczne grupy wiekowe przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Ludność w 2002 r. wg ekonomicznych grup wiekowych i płci

Grupy ekonomiczne	Gmina Duszyni	Mężczyźni	Kobiety
	osób	osób	osób
Wiek przedprodukcyjny	2 084	1 091	993
Wiek produkcyjny	4 910	2 575	2 335
Wiek poprodukcyjny	1 051	345	706
Razem	8 045	4 011	4 034
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	64	56	73

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002 r.

W 1999 r. ruch naturalny ludności w gminie przedstawiał się następująco:

- urodzenia żywe   97 osób,
- zgony ogółem   87 osób,

- przyrost naturalny 10 osób.

Przyrost naturalny wyniósł 1,22 osoby na 1000 ludności. W tym samym okresie czasu wskaźnik przyrostu naturalnego wyniósł: w powiecie szamotulskim 0,32; w województwie wielkopolskim 0,79.

Poziom wykształcenia mieszkańców

W 2002 r. na terenie gminy mieszkało 237 osób z wyższym wykształceniem, tj. 3,55 % mieszkańców pow. 13 roku życia, w tym: 89 mężczyzn i 148 kobiet. Strukturę wykształcenia mieszkańców w 2002 r. pow. 13 roku życia przedstawia tabela 12

Tabela 12. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy.

Wykształcenie	Ogółem	Procent mieszkańców pow. 13 roku życia	Mężczyźni	Kobiety
wyższe	237	3,55	89	148
policealne	136	2,04	30	106
średnie	1 181	17,71	528	653
zasadnicze zawodowe	2 301	34,52	1 438	863
podstawowe ukończone	2 600	39,01	1 093	1 507
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	181	2,71	86	95
neustalone	31	0,46	16	15
razem	6 667	100,00	3 280	3 387

Dane: Narodowy Spis Powszechny 2002 r.

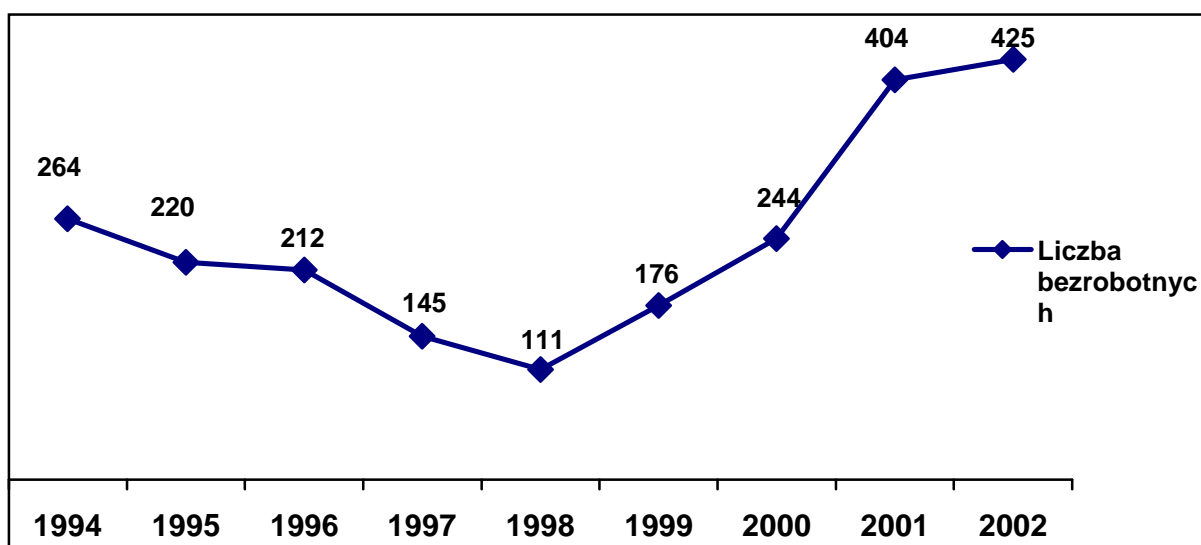
Rynek pracy i poziom bezrobocia

W 2002 r. społeczność osób pracujących (bez rolników indywidualnych, duchownych oraz zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekroczyła 9 osób) liczyła 549 osób. Wskaźnik – liczba pracujących na 1000 ludności wyniósł w gminie Duszniki 68 osób.

Podstawowym sektorem zatrudnienia jest sektor rolniczy.

W 2002 roku grupa osób zarejestrowanych bezrobotnych liczyła 425 osób, tj. 8,66 % ludności w wieku produkcyjnym. Z danych spisu powszechnego wynika jednak, że faktycznie bezrobocie deklarowało 605 osób, w tym 306 kobiet. Istotnym problemem tej grupy jest fakt, że spośród osób deklarujących się jako bezrobotne, aż 196 (32 %) poszukuje pracy 13 miesięcy i dłużej.

Stan grupy osób bezrobotnych w ostatnich latach ulega stosunkowo dużym zmianom, co obrazuje poniższy wykres..

Bezrobotni w gminie Duszniki w latach 1994 – 2002 (osób).

Oświata.

W gminie Duszniki są dwa gimnazja i pięć szkół podstawowych. Oświata w gminie zaliczana jest do najlepszych w Wielkopolsce. W latach 1975 – 1986 wybudowano w Dusznikach tzw. osiedle oświatowe, w którym centralne miejsce zajmuje budynek szkolny. Kompleks mieści dobrze zorganizowane i wyposażone pracownie. Wokół szkoły stoją budynki mieszkalne dla nauczycieli. Stan oświaty w gminie Duszniki w roku szkolnym 2000 / 2001 przedstawia tabela 13.

Tabela 13. Szkoły w gminie Duszniki w roku szkolnym 2000 / 2001.

Szkoła	Uczniowie	Nauczyciele	Absolwenci	Koła zainteresowań
SP Duszniki	454	37	kl. VI – 78 kl. VIII – 97	chór, zespół wokalny, zespół flażoletowy, kółka teatralne, ekologiczne, plastyczne, taneczne; pływalnia
SP Grzebienisko	180	13	26	-
SP Sękowo	37	4	-	-
SP Podrzewie	63	9	-	kółka informatyczne, plastyczne, teatralne, recytatorskie
SP Sędzinko	108	11	kl. VI – 11 kl. VIII – 18	kółka informatyczne, teatralno – recytatorskie, plastyczne, polonistyczne, przyrodnicze, ZHP, SKO, Spółdzielnia Uczniowska, zespół taneczno – wokalny
Gimnazjum Grzebienisko	42	3	-	-
Gimnazjum Duszniki	81	8	-	kółka sportowe, informatyczne, teatralno – recytatorskie, plastyczne, taneczne, chór

Źródło: Dane UG Duszniki.

Sport.

Wysoki poziom w gminie Duszniki prezentuje sport szkolny. Działalność w zakresie sportu prowadzą: kluby sportowe piłki nożnej: Sokół – Duszniki, SANO HURAGAN – Podrzewie, Klub Sportowy SĘKOWO, Uczniowski Klub Sportowy OLIMP Duszniki.

Młodzież z Dusznik ma w swym dorobku tytuły mistrzów Polski i Wielkopolski, przede wszystkim w lekkiej atletyce. Na przykład reprezentanci Dusznik zdobyli puchar „Świata Młodych” w czworoboju lekkoatletycznym chłopców i IV miejsce w finale tej imprezy w Pradze. Dziewczęta z Grzebieniska sięgnęły po tytuły mistrzyń województwa w piłce ręcznej i tenisie stołowym.

Właśnie ze Szkolnego Klubu Sportowego w Dusznikach wyszli reprezentanci Polski:

- Jarosław Araszkiewicz (piłka nożna),
- Michał Bartoszek (biegi),
- Adam Skórnicki (żużel).

Opieka zdrowotna.

Usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Duszniki świadczą:

- Przychodnia Lekarzy Rodzinnych „Salus” w Dusznikach,
- Gabinet Lekarski „Sanofi” w Grzebienisku,
- Ośrodek Pielęgniarsko – Położniczy s.c. Zdrowie w Dusznikach,
- Ośrodek Pielęgniarsko – Położniczy w Grzebienisku,
- Alicja Szymkowiak Higienistka Szkolna Duszniki.

Ponadto specjalistyczne świadczenia zdrowotne zapewniają:

- SP ZOZ Szamotuły – Przychodnia Ginekologiczno – Położnicza,
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w Grzebienisku,

Usługi stomatologiczne świadczą:

- Gabinet Stomatologiczny – Henryk Pawlak w Dusznikach,
- Gabinet Stomatologiczny – Dorota Ślósarz w Grzebienisku.
- Gabinet Stomatologiczny – Małgorzata Kunkul w Dusznikach.

Na terenie gminy znajduje się apteka „Pod Miłorzębem” oraz powstałe w 2004 r. dwa inne punkty apteczne w Dusznikach.

W gminie są realizowane profilaktyczne programy zdrowotne dotyczące: chorób układu krążenia, wykrywania nowotworów, próchnicy zębów, przeciwdziałania cukrzycy, przeciwdziałania chorobom zakaźnym, przeciwdziałania nałogom.

Działalność kulturalna

Od wielu lat społeczeństwo gminy Duszniki wyróżnia się bardzo aktywną działalnością kulturalną. Najbardziej reprezentatywnym nurtem aktywności kulturalnej jest działalność chóralna. Chór mieszany „Halka” przy Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” powstał w 1947 r. jako kontynuator zespołów sprzed II wojny Światowej (Lutnia, Cecylia). W latach osiemdziesiątych powstały i działają do dzisiaj Zespoły Pieśni Ludowej: Duszniczanka, Niewierzanka, Podrzewianka i Radość w Chełminku.

Przedsięwzięcia kulturalne organizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Dusznikach i Wiejskie Domy Kultury w Grzebienisku i Sędzinku oraz w świetlicach w Niewierzu, Chełminku, Wierzei, Ceradzu Dolnym, Podrzewiu i Sękowie. Działalność kulturalną wspierają stowarzyszenia kulturalne: Towarzystwo Ziemi Dusznickiej i chór Halka. Ukoronowaniem niezwyklej aktywności śpiewaczej jest organizowane od kilku lat „ludowe święto ludowego śpiewania” o zasięgu krajowym „Przeгляд

Śpiewaczych Kół Gospodyń Wiejskich”. Biorą w nim udział zespoły z różnych stron kraju.

Miernikiem kulturalnej aktywności społeczeństwa Ziemi Dusznickiej jest kalendarz imprez roku. Tworzą go dwie imprezy o zasięgu ponad wojewódzkim: majowe Wielkopolskie Dni Muzyki i sierpniowy Przegląd Pieśni Ludowej oraz kilkadziesiąt imprez lokalnych.

W Grzebienisku działa Bractwo Kurkowe, organizacja mająca wielowiekową tradycję. Także w Grzebienisku znajduje się lokalne muzeum, gdzie zgromadzono unikatowe eksponaty kultury materialnej i ogólnej środowiska.

Duże znaczenie mają kontakty o charakterze kulturalnym z zagranicą: holenderskim Lemmer i SAS van Gant oraz niemieckim Fassberg. Dusznicka kultura wypełnia więc swoje posłannictwo w gminie oraz wzorowo promuje i popularyzuje gminę w kraju i zagranicą.

PODSUMOWANIE

Obszar gminy wynosi 15 628 ha (156,3 km²). Gmina pod względem powierzchni ogólnej zajmuje trzecie miejsce w powiecie szamotulskim i 60 w województwie wielkopolskim. Obszar gminy stanowi 13,96 % powierzchni powiatu i 0,52 % powierzchni województwa wielkopolskiego.

Duszniki leżą w makroregionie Pojezierze Wielkopolskie: kraina Pojezierze Poznańskie. Duszniki leżą w centrum województwa wielkopolskiego w odległości 40 km na zachód od Poznania.

Przez teren gminy przechodzi droga międzynarodowa nr E30 z Warszawy do Berlina. Lokalizacja gminy jest bardzo korzystna dla rozwoju różnych sektorów działalności gospodarczej, ale zwłaszcza przemysłu rolno – spożywczego i usług produkcyjnych związanych z komunikacją.

Gmina ma korzystnie zorganizowaną sieć osadniczą; 20 miejscowości wiejskich jest równomiernie rozłożonych na całym terenie gminy.

Ludność gminy wg stanu z 2002 r. liczyła 8 045 osób, w tym 4034 kobiety. Pod względem liczby ludności Duszniki zajmują czwarte miejsce w powiecie szamotulskim i 101 miejsce w województwie wielkopolskim. Gmina charakteryzuje się bardzo niskim wskaźnikiem gęstości zaludnienia, który wynosi 51 osób na 1 km² (powiat szamotulski 76 osób, województwo wielkopolskie 112 osób).

W gminie jest stosunkowo mało miejsc pracy. Pracujący na terenie gminy (bez rolników indywidualnych, duchownych oraz zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób) w 2002 r. liczyli 549 osób. Podstawowymi sektorami zatrudnienia są sektor rolniczy i usługi.

Grupa osób zarejestrowanych jako bezrobotni w 2002 r. wynosiła 425 osób tj. 8,66 % osób w wieku produkcyjnym (powiat szamotulski 5,31 %, województwo wielkopolskie 8,10 %).

Duszniki są typowo rolniczą gminą. Użytki rolne obejmują 13 219 ha (tj. prawie 85 % obszaru gminy). Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniana jest jako średnio korzystna dla produkcji rolniczej. Grunty klas niskowydajnych (V – VI klasy stanowią 30 % ogółu gruntów rolnych). Na 1 mieszkańca gminy przypada 1,64 ha użytków rolnych (powiat szamotulski 0,78 ha, województwo wielkopolskie 0,56 ha).

Gmina charakteryzuje się bardzo niską lesistością terenu, gdyż lasy i grunty leśne zajmują tylko 6,3 % obszaru gminy. W gminie brak jest zbiorników wodnych.

Oświata w gminie Duszniki zaliczana jest do jednych z najlepszych w województwie wielkopolskim. Są tutaj dwa gimnazja i pięć szkół podstawowych. Wysoki poziom prezentuje szkolny sport. Młodzież z Dusznik ma w swoim dorobku tytuły mistrzów Polski i Wielkopolski.

Zupełnie wyjątkowym walorem Ziemi Dusznickiej jest działalność kulturalna, a zwłaszcza wyjątkowe tradycje śpiewu chóralnego. Od kilku lat odbywają się tutaj krajowe przeglądy śpiewaczych Kół Gospodyń Wiejskich.

Gmina cechuje się dobrym wyposażeniem w niektóre elementy infrastruktury technicznej (wodociągi, telefonizacja, gminne składowisko odpadów komunalnych). Jednak w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków występują znaczne niedobory, tylko 2 miejscowości – Podrzewie i Grzebienisko mają dobre wyposażenie w infrastrukturę w tym zakresie.

Na terenie gminy jest gęsta sieć dróg, jednak 90 % nawierzchni dróg wymaga remontu lub modernizacji.

Identyfikacja problemów.

Podczas opracowywania „Strategii rozwoju gminy Duszniki” w 2001 r. liderzy gminy przeprowadzili tak zwaną analizę SWOT gminy Duszniki. Wynikiem tej analizy jest społeczna ocena potencjału wewnętrznego gminy, polegająca na wskazaniu jej mocnych i słabych stron. Oceniano także otoczenie gminy – warunki zewnętrzne stwarzające szanse i zagrożenia w rozwoju gminy. Analizę SWOT przeprowadzono w podziale na następujące dziedziny systemu społeczno – gospodarczego gminy: gospodarkę, sferę społeczną, środowisko naturalne, infrastrukturę techniczną.

Wynika z niej, że gmina Duszniki ma liczne atuty rozwojowe, ale także występują znaczne słabości. Szczegółowe zestawienie mocnych i słabych stron oraz ocenę warunków zewnętrznych gminy przedstawiają poniższe tabele.

Mocne strony gminy Duszniki

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Gmina typowo rolnicza:	Spółczeństwo gminy – silne więzi społeczne, dużo liderów społecznych	Telefonizacja gminy	Brak przemysłu degradującego środowisko
wysoki poziom kultury rolnej	Dobrze rozwinięta oświata szkolna:	Zwodociągowanie gminy	Rolniczy charakter gminy
wysoki udział użytków rolnych w powierzchni ogólnej gminy	racjonalizowanie sieci szkolnej	Oczyszczalnia ścieków i kanalizacja Podrzewia	Oddalenie od aglomeracji miejskich
wysoka jakość pól rolnych	stałe polepszanie bazy materialnej szkół	Oczyszczalnia ścieków w Grzebienisku	Niskie zaludnienie gminy
Dobrze rozwinięty handel	rosnąca jakość kształcenia	Wysypisko odpadów w Grzebienisku	Rezerwat leśny „Duszniczki”
Dobra obsługa finansowa banku	Aktywna działalność kulturalna:	Zorganizowany system segregacji odpadów	Oczyszczalnie ścieków w: Grzebienisku i Podrzewiu
Tania siła robocza	duża ilość zespołów wokalnie – muzycznych i tanecznych o tradycji ludowej	Gazyfikacja miejscowości: Duszniki i Wilczyzna	Sieć gazowa w Dusznikach
Bliskość dużych rynków zbytu	organizowanie imprez kulturalnych o ponadgminnym charakterze	Oświetlenie w Dusznikach, Grzebienisku, Podrzewiu	Segregacja odpadów komunalnych

	<p>kształcenie muzyczne dzieci</p> <p>biblioteki</p> <p>Dobra opieka społeczna:</p> <p>dobra baza Ośrodka Pomocy Społecznej</p> <p>wykwalifikowana kadra pracowników OPS</p> <p>zabezpieczenie pomocy wszystkim grupom społecznym</p> <p>świetlice terapeutyczne</p> <p>Prawidłowa podstawowa opieka zdrowotna:</p> <p>lekarze rodzinni</p> <p>pielęgniarki środowiskowe</p> <p>apteka</p> <p>Dobrze działająca Ochotnicza Straż Pożarna</p> <p>Zespoły sportowe i kadra instruktorów sportu</p>		<p>Wysypisko odpadów w Grzebienisku</p> <p>Produkcja kontenerów na odpady</p>
--	--	--	---

Źródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

Słabe strony gminy Duszniki

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Słabo rozwinięty sektor małych i średnich zakładów	Zbyt małe środki finansowe na oświatę	Niska jakość nawierzchni dróg powiatowych i gminnych	Znikoma powierzchnia lasów
Rozdrobniona struktura agrarna w rolnictwie indywidualnym	Brak środków finansowych na wyposażenie nowego Gminnego	Brak chodników w wielu miejscowościach	Brak zbiorników wodnych

Brak możliwości powiększenia gospodarstw indywidualnych - „głód ziemi”	Ośrodka Kultury Rosnące bezrobocie i ubożenie społeczeństwa	Niedostosowanie obiektów i ciągów komunikacyjnych dla potrzeb osób starszych oraz niepełnosprawnych	Bliskość głównych szlaków komunikacyjnych
Niestabilny rynek zbytu	Wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Brak parkingów dla samochodów osobowych i ciężarowych	Brak kanalizacji ściekowej w większości miejscowości
Trudności za zbytem płodów rolnych	Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej	Brak kanalizacji sanitarnej w większości miejscowości	Zanieczyszczone Jezioro Niewierskie
Brak przemysłu rolno – spożywczego	Brak gabinetów lekarskich w szkołach.	Brak kanalizacji burzowej	Słabe zagospodarowanie odpadów organicznych
Brak lasów i dużych zbiorników wodnych	Brak specjalistycznej opieki lekarskiej dla dzieci i młodzieży	Niewystarczająca sieć gazowa	Nieszczelne szamba i niekontrolowane odprowadzanie ścieków do gruntu
Niewykwalifikowana siła robocza	Zbyt mała współpraca z organizacjami pozarządowymi	Zły stan techniczny części sieci wodociągowej Zły stan urządzeń melioracyjnych Brak terenów uzbrojonych pod potrzeby budownictwa mieszkaniowego i działalności gospodarczej Zły stan sieci energetycznej Słaba komunikacja publiczna	

Zródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

Szanse rozwoju gminy Duszniki.

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Bardzo korzystne położenie administracyjne i geograficzne gminy	Rozwój gospodarczy gminy	Bliskość autostrady – inwestorzy zobowiązani będą do stworzenia odpowiedniej infrastruktury	Zwiększenie lesistości gminy
Sąsiedztwo trasy A2	Większe dotacje z budżetu państwa	Wzrost dochodów ludności i budżetu gminy	Budowa zbiorników retencyjnych
Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna	Wzrost poziomu wykształcenia ludności	Pozyskanie dotacji na nowe inwestycje w zakresie infrastruktury	Spiętrzenie Mogielnicy Wschodniej
Tereny pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe	Utworzenie Centrum Usług Społecznych na terenie gminy		Objęcie ochroną Jeziora Niewierskiego
Powstawanie nowych miejsc pracy poza rolnictwem	Współpraca z gminami partnerskimi		Rozbudowa sieci gazowej
rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego	Działalność społeczna mieszkańców na rzecz gminy		Kanalizacja we wszystkich miejscowościach
rozwój agroturystyki			Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
Zwiększone kompetencje i środki finansowe gminy			Tworzenie gospodarstw ekologicznych
Pozyskanie inwestorów z „zewnątrz”			Edukacja ekologiczna społeczeństwa
Kredyty preferencyjne – dotacje ze środków UE			
Promocja gminy			
Współpraca przedsiębiorców			

Źródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

Zagrożenia rozwoju gminy Duszniki.

Gospodarka	Dziedzina społeczna	Infrastruktura techniczna	Środowisko i ekologia
Zła koniunktura gospodarcza, zwłaszcza w rolnictwie	Niż demograficzny	W związku z budową autostrady obawa o zniszczenie nawierzchni dróg lokalnych	Budowa autostrady A2
Import żywności	Ubożenie społeczeństwa	Brak środków finansowych na remonty dróg	Dziki wysypiska odpadów komunalnych
Niski stopień zalesienia – zjawisko stepowienia i erozji gleb	Zmniejszanie dostępu młodzieży do szkół średnich i wyższych	Powstawanie „dzikich” wyrobisk żwiru i piasku	Intensyfikacja produkcji rolnej (nawozy mineralne, środki ochrony roślin)
Wysokie oprocentowanie kredytów	Niewystarczająca w przyszłości baza lokalowa dla gimnazjum	Ubożenie społeczeństwa	Wysokie ceny gazu
Zły stan sieci energetycznej	Wydłużanie się drogi małego dziecka do szkoły	Spadek dochodów gminy	Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa
	Bezkrytyczne przyjmowanie wzorów zachowań z UE		
	Alkoholizm, narkotyki, przemoc w rodzinie		
	Pogarszający się stan zdrowia w społeczeństwie		
	Niedostateczna profilaktyka zdrowotna		
	Pogarszający się stan bezpieczeństwa publicznego		
	Wzrost liczby wypadków drogowych		
	Brak zainteresowania sportem wśród dorosłych		

Zródło: ocena społeczna wypracowana przez liderów gminy Duszniki.

Priorytetowe problemy w gminie.

Liderzy gminy zidentyfikowali najważniejsze problemy występujące w gminie oraz ocenili hierarchię ich ważności. Jako główne priorytetowe problemy do rozwiązania w gminie Duszniki uznano (liczby prezentują wartość punktów przyznanych poszczególnym problemom):

1. Stosunkowo mały potencjał gospodarczy	1 230
w tym: - brak nowych miejsc pracy i rosnące bezrobocie,	595
zbyt słabo rozwinięty przemysł rolno – spożywczy,	390
trudności ze zbytem płodów rolnych i innych produktów wytwarzanych w gminie.	245
2. Nieuporządkowana gospodarka ściekowa - brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w większości miejscowości.	690
3. Nieodpowiednia jakość wody – zły stan techniczny części urządzeń w sieci wodociągowej.	330
4. Zły stan techniczny dróg.	285
5. Zachowanie wysokiego poziomu oświaty przedszkolnej i szkolnej.	261
6. Małe zasoby wód otwartych – potrzeba wybudowania zbiornika retencyjnego na Mogielnicy Wschodniej.	235
7. Brak sieci gazowej w większości miejscowości.	195
8. Zbyt mała dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej.	175
9. Niska lesistość terenu - zalesianie nieużytków.	155

III. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI NA OBSZARZE GMINY DUSZNIKI

Opierając się na określonej w „Strategii rozwoju gminy Duszniki” hierarchii problemów (patrz punkt „Priorytetowe problemy w gminie”), stwierdza się, że niezbędne jest przeprowadzenie zmian w wielu dziedzinach funkcjonowania. Należy zrealizować zadania mające na celu poprawę atrakcyjności terenów, przyciągnięcie inwestorów, podniesienie poziomu życia.

W Planie Rozwoju Lokalnego do realizacji przyjęto projekty i zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze z uwzględnieniem:

- zmiany w strukturze gospodarczej obszaru,
- zmiany w sposobie użytkowania terenu, poprzez stworzenie warunków do powstawania zakładów produkcyjnych oraz rozwój drobnej przedsiębiorczości
- rozwój systemu infrastruktury technicznej,
- poprawę warunków i jakości życia mieszkańców.
- poprawę stanu środowiska naturalnego.

Zadania te znalazły odzwierciedlenie w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy Duszniki na lata 2002-2004. Część z nich została już zrealizowana zgodnie z zapisami Planu. Lista zadań do zrealizowania w latach 2004-2006 według hierarchii ważności przedstawia się następująco:

1. Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie wsi Duszniki poprzez budowę kanalizacji sanitarnej.
2. Zakończenie budowy kanalizacji sanitarnej w Grzebienisku.
3. Rozbudowa sieci gazowej dla miejsc obsługi podróżnych przy powstającej autostradzie (MOP Zalesie).
4. Przygotowanie dokumentacji pod budowę kanalizacji sanitarnej w Sękowie, Niewierzu i Sarbii.
5. Budowa kanalizacji sanitarnej w Sarbii.
6. Integracja systemów wodociągowych.
7. Modernizacja kotłowni węglowej na gazową w budynku Przedszkola Samorządowego w Podrzewiu.
8. Modernizacja budynku Urzędu Gminy w Dusznikach w związku z wprowadzeniem systemu zarządzania jakością ISO.

9. Dokończenie budowy Gminnego Ośrodka Kultury w Dusznikach.
10. Zagospodarowanie Leśnego Centrum Ekologicznego „Czarny bocian”.
11. Zakup sprzętu komputerowego dla OPS Duszniki.
12. Modernizacja placówek bibliotecznych.

IV. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

1. Planowane projekty i zadania inwestycyjne w latach 2004-2006

Lp	Nazwa planowanego działania	Okres realizacji	Nakłady do poniesienia zł	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Oczekiwane rezultaty
1	Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie wsi Duszniki poprzez budowę kanalizacji sanitarnej.	2004-2005	8 924 255	Urząd Gminy	- poprawa stanu wód powierzchniowych i ochrona wód podziemnych, - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i urbanistycznej
2	Zakończenie budowy kanalizacji sanitarnej w Grzebienisku	2004	1 069 470	Urząd Gminy	- poprawa stanu wód powierzchniowych, - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i urbanistycznej
3	Rozbudowa sieci gazowej dla miejsc obsługi podróżnych przy powstającej autostradzie (MOP Zalesie)	2004-2005	800 000	Urząd Gminy	- poprawa stanu powietrza przez likwidację „małej emisji” - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i urbanistycznej gazyfikowanych terenów,
4	Przygotowanie dokumentacji pod budowę kanalizacji sanitarnej w Sękowie, Niewierzu i Sarbii.	2004	100 000	Urząd Gminy	- poprawa stanu wód powierzchniowych i ochrona wód podziemnych, - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej,
5	Budowa kanalizacji sanitarnej w Sarbii.	2005	600 000	Urząd Gminy	- poprawa stanu wód powierzchniowych i ochrona wód podziemnych,
6	Integracja systemów wodociągowych.	2004	300 000	Urząd Gminy	- oszczędność energii i wody dobrej jakości, - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej terenów przy drodze krajowej,
7	Modernizacja kotłowni węglowej na gazową w budynku Przedszkola Samorządowego w Podrzewiu.	2004	50 000	Urząd Gminy	- poprawa czystości powietrza, - oszczędności budżetowe,
8	Modernizacja budynku Urzędu Gminy w Dusznikach w związku	2004	363 886	Urząd Gminy	- podniesienie standardu obsługi interesantów, - usprawnienie pracy

	z wprowadzeniem systemu zarządzania jakością ISO.				urzędu,
9	Dokończenie budowy Gminnego Ośrodka Kultury w Dusznikach.	2004-2005	100 000	Urząd Gminy	- poprawa standardu i atrakcyjności infrastruktury kulturalnej, - poszerzenie zakresu funkcjonowania placówki,
10	Zagospodarowanie Leśnego Centrum Ekologicznego „Czarny bocian”.	2004	40 000	Urząd Gminy	- wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, - rozwój agroturystyki, - wzrost zainteresowania społeczeństwa turystyką i sportem,
11	Zakup sprzętu komputerowego dla Ośrodka Pomocy Społecznej Duszniki.	2004	6 692	Urząd Gminy	- usprawnienie pracy ośrodka,
12	Modernizacja placówek bibliotecznych.	2006	200 000	Urząd Gminy	- wzrost czytelnictwa, - usprawnienie pracy bibliotek

2. Planowane projekty i zadania w latach 2007-2015

Lp	Nazwa planowanego działania	Okres realizacji	Nakłady do poniesienia zł	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Oczekiwane rezultaty
1	Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenach wsi: Sękowo i Niewierz poprzez budowę kanalizacji sanitarnej.	2007-2010	2 500 000	Urząd Gminy	- poprawa stanu wód powierzchniowych i ochrona wód podziemnych, - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i urbanistycznej
2	Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenach wsi Sędziny, Wilczyna, Ceradz Dolny poprzez budowę kanalizacji sanitarnej.	2010-2015	3 000 000	Urząd Gminy	- poprawa stanu wód powierzchniowych, - wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i urbanistycznej
3	Utworzenie Centrum Wspierania Inicjatyw Gospodarczych	2007-2010	100 000	Urząd Gminy lokalni przedsiębiorcy	- powstanie nowych firm, - spadek bezrobocia w gminie,
4	Rozwój usług turystycznych	2007-2015	500 000	Urząd Gminy	- wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, - rozwój agroturystyki, - wzrost zainteresowania społeczeństwa turystyką i sportem,

5	Utwardzenie dróg gminnych i budowa ciągów pieszych przy drogach utwardzonych	2007-2015	Do określenia	Urząd Gminy	- zmniejszenie ilości wypadków z udziałem pieszych, - poprawa bezpieczeństwa w ruchu pojazdów,
6	Budowa sal gimnastycznych w szkołach w Sędzinku i Podrzewiu	2007-2010	Do określenia	Urząd Gminy	- poprawa stanu zdrowia i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży,
7	Stworzenie dobrej opieki zdrowotnej w szkołach – gabinety lekarskie i stomatologiczne.	2007-2015	Do określenia	Urząd Gminy	- poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży, - profilaktyka zdrowotna,
8	Utworzenie rezerwatów w dolinach Mogilnicy Wschodniej i Środkowej (okolice Kunowa i Niewierza)	2007-2015	1 000 000	Urząd Gminy	- wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, - rozwój agroturystyki, - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, - ochrona cennej flory i fauny,
9	Inwentaryzacja i ochrona terenów i obiektów o wysokich walorach środowiska naturalnego	2007-2015	1 000 000	Urząd Gminy	- wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, - rozwój agroturystyki, - ochrona cennej flory i fauny,
10	Modernizacja sieci niskiego napięcia – reelektryfikacja gminy	2007-2015	Do określenia	Urząd Gminy	- zapewnienie niezawodności dostaw energii elektrycznej,
11	Nowoczesna promocja gminy – nawiązanie kontaktów partnerskich, organizacja festiwali i przeglądów.	2007-2015	600 000	Urząd Gminy	- utrwalanie dobrego wizerunku gminy, - rozwój kulturalny, - ściąganie inwestorów,
12	Ochrona i wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. Zalesianie nieużytków.	2007-2015	100 000	Urząd Gminy	- wzrost lesistości gminy, - zmniejszenie erozji wietrznej, - wzrost bioróżnorodności.
13	Budowa zbiornika retencyjnego na Mogilnicy Środkowej	2007-2015	5 000 000	Urząd Gminy RZGW	- poprawa czystości powietrza, - oszczędności budżetowe,

V. POWIĄZANIE PROJEKTU Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY.

Samorząd Gminy Duszniki od wielu realizuje inwestycje wpływające na poprawę wielu dziedzin życia. Korzystając z własnego budżetu oraz różnych źródeł dofinansowania (m. In. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, program SAPARD) zrealizowano w ostatnich latach szereg inwestycji, spośród których najważniejsze to:

- budowa oczyszczalni ścieków w Podrzewiu, Grzebienisku i Dusznikach,
- budowa kanalizacji sanitarnej w Podrzewiu, Grzebienisku i Dusznikach,
- gazyfikacja Dusznik, Podrzewia, Sękowa, Wilczyny i Ceradza Dolnego,
- modernizacja kotłowni węglowych na gazowe w obiektach oświatowych, Gminnym Ośrodku Kultury, Ośrodku Sportu i Rekreacji i innych,
- modernizacja stacji uzdatniania wody w Dusznikach, Sarbii i Kunowie,
- rozbudowa sieci wodociągowej i integracja systemów wodociągowych,
- budowa sali gimnastycznej dla gimnazjum i szkoły podstawowej w Grzebienisku,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- budowa gimnazjum w Dusznikach,
- adaptacja budynku na gimnazjum w Grzebienisku.

Projekty ujęte w Planie Rozwoju Lokalnego są konsekwencją realizacji celów strategicznych rozwoju gminy Duszniki przyjętych w „Strategii rozwoju gminy Duszniki”

Cel nadrzędny:

Nieustająca, wieloaspektowa poprawa jakości życia mieszkańców oraz warunków działalności dla przedsiębiorstw i instytucji.

Cel główny:

Stały, satysfakcjonujący społeczność i bezpieczny dla środowiska rozwój społeczno – gospodarczy gminy przy pełnym wykorzystaniu zasobów pracy, walorów przyrodniczych i lokalizacyjnych oraz potencjału ekonomicznego.

Cele strategiczne:

1. wzrost gospodarczy – aktywizacja działalności gospodarczej.
2. aktywna ochrona środowiska.

3. modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej.
4. rozwój usług społecznych.

Cele strategiczne w rozwoju gminy Duszniki są w znacznym stopniu zgodne z generalnymi celami strategicznymi województwa wielkopolskiego przyjętymi w „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego”.

Generalnymi celami strategicznymi województwa wielkopolskiego są:

1. zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższania poziomu życia,
2. zwiększenie konkurencyjności gospodarki w stosunku do innych regionów Europy,
3. wzrost wewnętrznej integracji i istotna poprawa jakości przestrzennej,
4. dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI wieku i wymagań jednoczącej się Europy.

VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Projekty inwestycyjne realizowane na podstawie niniejszego Planu w latach 2004-2006 analizowane będą pod kątem osiągnięcia niżej wymienionych wskaźników

1. wskaźniki produktu:

- długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej,
- długość wybudowanej sieci wodociągowej,
- długość wybudowanej sieci gazowej,
- lokalne punkty informacji kulturalnej i turystycznej,
- nowe miejsca noclegowe.

2. wskaźniki rezultatu:

- długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy,
- liczba gospodarstw domowych podłączona do sieci kanalizacyjnej,
- zmniejszenie kosztów jednostkowych oczyszczania ścieków,
- powierzchnia terenów inwestycyjnych z dostępem do sieci kanalizacyjnej,
- zmniejszenie emisji BZT 5 i zawiesiny ogólnej do wód powierzchniowych,
- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza,
- liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej.

3. wskaźniki oddziaływania:

- ilość ścieków odprowadzonych do oczyszczalni,
- liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej,
- liczba utworzonych przedsiębiorstw,
- liczba utworzonych miejsc pracy,
- poprawa czystości wody w wodach powierzchniowych zanieczyszczanych przed realizacją projektu.
- liczba osób korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki.

VII. PLAN FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ

Niektóre zadania przyjęte do realizacji w Planie Rozwoju Lokalnego będą mogły być wykonane dzięki wykorzystaniu środków pomocowych Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Pozostałe zadania zostaną zrealizowane ze środków własnych gminy lub dofinansowywane ze źródeł innych niż środki pomocowe UE, np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Finansowanie zadań Planu Rozwoju lokalnego w latach 2004-2006 przedstawia tabela 14.

Tabela 14. Finansowanie zadań Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2004-2006.

Lp	Nazwa planowanego działania	Okres realizacji	Nakłady do poniesienia zł	Instytucje i podmioty uczestniczące w finansowaniu	Źródło finansowania (zł)				
					Budżet JST	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE	Inne
1	Uregulowanie gospodarki ściekowej na terenie wsi Duszniki poprzez budowę kanalizacji sanitarnej.	2004-2005	8 924 255	Urząd Gminy WFOŚiGW, NFOŚiGW Instytucja zarządzająca EFRR	1 798 565	0	0	2 884 690	NFOŚiGW: 1 971 000 WFOŚiGW: 2 270 000
2	Zakończenie budowy kanalizacji sanitarnej w Grzebienisku	2004	1 069 470	Urząd Gminy ARiMR WFOŚiGW	36 873	0	0	532 597	WFOŚiGW: 500 000
3	Rozbudowa sieci gazowej dla miejsc obsługi podróżnych przy powstającej autostradzie (MOP Zalesie)	2004-2005	800 000	Urząd Gminy	800 000	0	0	0	0
4	Przygotowanie dokumentacji pod budowę kanalizacji sanitarnej w Sękowie, Niewierzu i Sarbii.	2004	100 000	Urząd Gminy	100 000	0	0	0	0
5	Budowa kanalizacji sanitarnej w Sarbii.	2005	600 000	Urząd Gminy	600 000	0	0	0	0
6	Integracja systemów wodociagowych.	2004	300 000	Urząd Gminy	300 000	0	0	0	0
7	Modernizacja kotłowni węglowej na gazową w budynku Przedszkola Samorządowego w Podrzewiu.	2004	50 000	Urząd Gminy WFOŚiGW	21 250	0	0	0	WFOŚiGW: 28 750

8	Modernizacja budynku Urzędu Gminy w Dusznikach w związku z wprowadzeniem systemu zarządzania jakością ISO.	2004	363 886	Urząd Gminy	363 886	0	0	0	0
9	Dokończenie budowy Gminnego Ośrodka Kultury w Dusznikach.	2004-2005	100 000	Urząd Gminy	100 000	0	0	0	0
10	Zagospodarowanie Leśnego Centrum Ekologicznego „Czarny bocian”.	2004	40 000	Urząd Gminy	25 000	0	0	15 000	0
11	Zakup sprzętu komputerowego dla Ośrodka Pomocy Społecznej Duszniki.	2004	6 692	Urząd Gminy	6 962	0	0	0	0
12	Modernizacja placówek bibliotecznych.	2006	200 000	Urząd Gminy	200 000	0	0	0	0

VIII. WDRAŻANIE PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Odpowiedzialność za wdrożenie Planu Rozwoju Lokalnego spoczywać będzie na Radzie Gminy i Wójtce Gminy Duszniki.

Zgodnie z zapisami Ustawy o samorządzie gminnym, wójt gminy odpowiada za inicjowanie, formułowanie, zabezpieczenie środków finansowych i realizację zadań gminy, a więc za programowanie i realizację celów strategicznych oraz za monitorowanie i nadzór nad całością działań podejmowanych w gminie na rzecz rozwoju. W rękach wójta gminy skupiają się wszystkie działania związane z wdrażaniem Planu Rozwoju Lokalnego.

Rada Gminy Duszniki uchwalając Plan Rozwoju Lokalnego określiła główne kierunki polityki rozwoju na poziomie gminy.

Odpowiedzialnym za wybór bezpośrednich wykonawców inwestycji oraz dostawców usług i towarów, a także za wykonanie wszelkich zaplanowanych i finansowych działań niezbędnych dla osiągnięcia wyznaczonych celów będzie Wójt Gminy Duszniki.

Za przeprowadzenie przetargów na inwestycje i usługi związane z realizacją projektów zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego odpowiadać będzie Referat Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy w Dusznikach.

Za gromadzenie odpowiedniej dokumentacji i danych pozwalających na pełną kontrolę sposobu realizacji projektu odpowiedzialni będą wyznaczeni pracownicy Referatu Rozwoju Gospodarczego oraz Referatu Finansowego tegoż Urzędu.

Aby zapewnić szeroki udział społeczny w działaniach konsultacyjnych i koordynacyjnych pracy nad planem, Wójt Gminy na Sesji Rady Gminy będzie rekomendował Radzie Gminy

- a) dokumenty programowe ważne dla polityki rozwoju gminy,
- b) propozycje zmian w dokumentach programowych.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o procedury wdrażania określone dla źródeł finansowania. Oznacza to stosowanie różniących się procedur formalnych odmiennych dla środków krajowych i unijnych.

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

1. System monitorowania planu.

W celu zapewnienia efektywnego i oszczędnego wydatkowania publicznych środków finansowych stworzono spójny system monitorowania programu.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Planu posiada Wójt Gminy Duszniki. Jego główną rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Planie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania. Wójt Gminy przedstawiać będzie Radzie Gminy okresowe raporty z monitorowania wdrażania Planu. Zobowiązuje się do raportowania raz na kwartał, raport roczny i na koniec inwestycji.

2. Sposoby oceny i aktualizacji Planu.

Skuteczność Planu poddawana będzie bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Wójta Gminy Duszniki przy pomocy zawartych w punkcie V wskaźników monitorowania. Dla prawidłowego monitorowania niezbędne jest śledzenie zarówno postępów w realizacji celów Planu, jak i materializujących się priorytetów i działań. Ma to umożliwić ocenę prawidłowości i efektywności zadań oraz sprawne i elastyczne reagowanie na zmiany. Aktualizacja planu następować będzie na podstawie analizy SWOT sporządzanej podczas spotkań z udziałem lokalnej społeczności. Decyzję o aktualizacji planu podejmuje Wójt. Aktualizacja planu, jak również zmiany w jego treści, wprowadzane będą uchwałą Rady Gminy Duszniki.

3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

W celu zaangażowania do współpracy sektora publicznego, prywatnego i organizacji pozarządowych zostaną podjęte działania, mające na celu upowszechnienie informacji o Planie, takie jak:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych na terenie gminy Duszniki,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii, takich jak Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu Rozwoju Lokalnego,
- inicjowanie działań informacyjnych i promocyjnych, dotyczących Planu Rozwoju Lokalnego o różnym zasięgu.

4. Public Relation Planu Rozwoju Lokalnego.

Realizacji polityki informacyjnej i public relation służyć mają następujące instrumenty:

- współpraca z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem i telewizją o zasięgu lokalnym i regionalnym. Będą one kluczowym elementem przy realizacji Planu Rozwoju Lokalnego, w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej. Działania podejmowane za pośrednictwem mediów będą miały formę artykułów i relacji prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych, reklam i ogłoszeń,
- serwisy internetowe na stronie www.duszniki-wlkp.pl.
- bezpośrednie informowanie beneficjentów o realizacji Planu – ulotki, spotkania informacyjne, możliwość uzyskania informacji w Urzędzie Gminy,
- działania promocyjne wymagane przez procedury udzielania pomocy ze środków Unii Europejskiej,
- inne.

Opracował: mgr inż. Piotr Terebecki

Duszniki, 2004 r.

